

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP
ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Györgyjakab M. utóda könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.

Megjelenik a lap
Minden Szerdán.
Kéziratok nem adnak vissza.

FELTÖLTÉS SZERKESZTŐ:
Dr. FEJÉR ANTAL,
Gyűvöd.

Nyitottéri cikkek
soronként 40 fillérről közöltetnek.
Egyes lap ára 20 fillér.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre
4 kor. Negyedévre 2 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak

Iparfejlesztés.

Iparfejlesztés, iparpártolás divatos jelszó most. A buzgalom nagy. Egyszerre akarnák évtizedek mulasztását pótolni. Sokan már külpiaconról ábrándoznak, míg a belpiacon sem tudják ellátni és megtartani. Egy rész csak a nagy iparért lelkesedik és a gyárakban látja a jövő diadalát, míg sokan — főleg szociális szempontból csak a kisipart támogatják. Nem lehet azt így eldönteni. Más mindenkinek a hivatása és igen különböző tényezők döntenek abban, hogy melyiknek van a boldogulásra biztosabb előfeltétele valahol. De mindegyik csak természetes módon fejlődhetik vagy alakulhat át egyikből a másikká. E fejlődés törvényeit kell felismerni és kihasználni tudni. Persze ehhez sok tanulmány és gyakorlati érzék kell, a mely többet érne minden állami támogatásnál.

A nagy ipar hiányát az egész ország sanyli, mert sok millió megy ki árukerék, mikből épen semmit sem állítanak elő az országban. Ezek pótlásához kell az állam támogatása, mert ezekhez óriási erőforrások szükségesek. Egyes vidékek, városok teendője saját kisiparuk fejlesztése, sok helyt tájfalom már megmentése. Néhol alig tengődik, mert nem bírta a versenyt a gyáripari termékekkel, melyek — az a legzomorubb — legtöbb helyt külföldiek. De vajon nem szükségéből hódította-e el a nagy ipar a kis ipar egész piacát? Hibásnak kellett lenni ebben a kisiparnak, mint a hogy az is. Olcsón és keszen rögtön megveheti mindenké, a mire szüksége van; míg a megrendeléssel nálunk, bármit panaszkodnak is kisiparosaink a munkahányról ezeket ritkán mondhatjuk

el. Kis iparosaink nagy részének megbízhatatlansága, pontatlansága valójában le szoktat sokakat a megrendeléssel. Ez tagadhatatlan tény. De még azért nincs elveszve minden részükről. E hibájukról leszokhatnak, de hogy boldoguljanak a ne sörpörje őket teljesen el a gyárak hatalmas versenye, még sok és fontosabb dologtól függ. Ezek rejtik boldogulásuk titkát, a mit már többen is kezdtek keresni a némelyek meg is találtak.

Korunk egyik jelszava az egyéniség érvényesülése minden téren. Az a hatalmas áramlat, minek ismert — ha nem is teljesen találó elnevezése, a szeczesio, szintén ennek egyik kifejezése.

Sok vita folyik ennek helyességéről, de hogy van jó hatása is, az tagadhatatlan. Az egyéni izlésnek hódol ugyan, de ezzel is a művészetnek a kultuszát hozta divatba és mi több, azt népszerűsíti. Nemcsak a vagyonos, de még a középosztályt, sőt a népet is rászoktatja a szép kultúrára a így fejleszt az ipart műiparrá, a mi csak a kisipart foglalkoztatja. Ebben rejlik a kisipar újjászülése. A folytonos és örök fejlődés, átalakulás érdekes folyamata ez. A kisipar gyaroltságát, nehézségét, drágaságát fölvaltotta szükségképpen az olcsó és szabatos munkájú nagy iparos. Most már a szinte eszmört okozó nagy iparból a lélek, a jó izlés finomulása, megújodása, létre hozza az egyéni izlés szerinti dolgozó művészi értékre törekvő kisipart. Ennek igazságát legjobban bizonyítja, ha egy rövid visszajáratást vezetünk az ipar egész keletkezésére a legrégibb időkől napjainkig.

A kultúra fejlődésével nő az emberiség szükségleteinek száma és különbözősége. Ezt az iparnak kell előlátni. A

kultúra előtti őslakóknak nem sok kellett. Lakást talált barlangokban, sziklatüregekben s ide nem sok butor kellett. Ruházatát is könnyen kiállította az általa elejtett vad bőrből. Főszükséglete a védő, illetve támadó fegyvere volt a mindezt maga állította elő. De az eszközök mindinkább gyarapodtak szám és minőség tekintetében, minél inkább művelődött az emberiség. Bizonyosága ennek, hogy a tudósok az ipari termékekből — mik valahogyan fennmaradtak — tudják legbiztosabban egy nép vagy kor műveltségi fokát megállapítani. Csakhamar rájöttünk, mily nehéz az egyesnek saját szükségleteit egyedül — hogy ne mondjuk lázilag — előállítani s a szükség vezette rá az embereket a munka megosztás gazdaságos elvére. Mindenkor lehetőleg azzal foglalkozott, a mihez legtöbb kedve, illetve képessége volt. E kezdetleges ipar hozta létre a kereskedelmet első időben csak kezdetlegesen, cserekereskedés formájában.

Az emberiség szaporodásával, a kultúra fejlődésével érdekes dolog történt. Az ipar úgy alakult, hogy a mi kezdetben nem volt más, mint segítő eszköz a létfenntartás könnyítése és kellemesebbé tételéhez, az később céljá, létfenntartási eszközzé lett, az emberiség egy jelentékeny részénél. Tanulságos vizsgálni végig az egész történelmet, mint alkalmazkodott egyes népeknél és korokban a viszonyokhoz, hogy legmegfelelőbbben nyilvánulhasson. Minden nép és kor iparát rajta van annak a kornak és népnek egész jellege. Kétféle példa erre a középkorban alakult illetve a kor szülötteként legjobban kifejlődött ez a rendszer. Sok intenciót tulajdonítottak ennek és sokan még most is, holott nem volt más, mint első

nyilvánulása a tulprodukczió és szabad verseny megállításának. Megfelelt ez a középkor gondolkodásának és mindent korlátok közé szorító jellegének.

El is kellett tűnnie a gondolat és szó-lás szabadság diadalának kezdetén. Béklyóiból szabadult fel ezzel az ipar s a gőzgépek feltalálásával és alkalmazásával lehetetlen módon fejlődött. Teljesen átalakult. De ennek szomorú eredménye lett a kis iparos osztályra, mely nem bírta a gépekkel versenyezni és csüggedten nézte az egyenlőtlen versenyt. A kultúra ropant arányu fejlődésével megszorodott a szükséglet mennyiség és különféleség tekintetében. Az igaz, hogy ezt nem lett volna képes régi formájában a kis ipar fedezni. A szükség adott biztos alapot a nagy ipar hatalmas fejlődésére. A látott fejlődésben mindenki csak a nagy ipar jó oldalát nézte és látta: az olcsóságot és tetszetős kültsőt; valóságban divatba jött a gyáripari termék. Erre aztán minden térre rálépett a nagy ipar, hova pedig hivatás-szerűen nem is volna alapja. Tulságos akciója megszült a reakció! Ébredtek az emberek és kezdték belátni, hogy a gyáripar nem elégíthet ki minden igényt. Ha szabatos és pontos is a munkája, de lélek nélküli, mint alkotója: a gép. S minél inkább fejlődött az emberek tömegében az egyéni izlés, egyéni önállóság, annál hamarabb és jobban un rá a folytonos egyformaságra! Az egyéni hiúság is hasznos a kisipar szempontjából. Mind többen ambíciósnálják, hogy ipari szükségleteiket oly alakban, minőségben bírják, mely elűt a megszokott ismert sablonos formáktól. És végül mi a legfőbb: a hatalmasan fejlődő általános művészi érzék, mely kielégítésre vár, egyike azon té-

A „IKI LAPOK” TÁRSASÁGA.

Falusi történet.

Irta. Gaál József.

Déli egy legény volt Biro Andras, nem is volt parja nemcsak a faluban, hanem az egész vidéken sem. Mikor a hegyes farku csizmájával végig rászegott az utcán, nem volt egyetlen egy leány sem, a ki utána ne vetette volna a tekintetét, még ha mindjárt lopva is. Bárna, csak a fekete arca, csillogó fekete szeme, deit termete, a melyen úgy megtesztelt a sötétkék, dalmány, s főleg fekete bujossa, a mely mindig csigába volt pödörve, hej de sok lányuk elvette az eszét. Midőn a huszárak közt szolgált, azt mondták róla, hogy ő a legszebb legény az ezredben, pedig ez már igazán nagy dicserés egy legényről. Tudta is Andris, hogy ő kicsoda, nem is nézett am akarki lányára. Ha táncba ment, csak az ő nőjára jarta, csak vele akart táncolni, még össze is perlekedtek érte nem egyszer a lányok, mert bizony az is megessett, hogy egynek intett s kettő is magára vette a szótát s mindkettő felállott, volt aztán dolga annak a kit megtánczoltatott Andris, mert ha a táncban megizzadt is, de nem annyira, mint a pletyka alatt, a melyet ott rögtön, még a tánczterembe megindítottak róla. De nem csak lányok és menyecskék előtt volt kegyben Andris, hanem bizony még az öreg asszonyok és a vén emberek előtt is nagy becsülete volt, csak úgy suttogták egymás közt: „Ez a legény nem a többi. Ilyen voltam én is fiatal koromban.” Nem is volt becsülete más legénynek ott, a hol Biro Andris megjelent.

Hát a legények mit szözlottak? Bizony azok bele törődtek abba, hogy ők nem nagyon számítottak, de el kellett jarniök az Andris felsőbb-ségét. Akadt ugyan egy-egy újdonsült legényke, a ki nem skart engedni, no hanem az meg is járta ám, mert Andris vagy az asztal alá itta s akkor félkézrel kitelepítette az ivóból, vagy ha botra került a dolog egy-két oldal bordáját hamarosan betörte. Nem is akadt a ki vele össze-

tűzött volna, de annál több irigye volt. Hanem azért senki se szözlott ellene.

Most is, a mint végig lépked az utcán csak úgy teki-t fenje a sok lányzem. Mind-nik on kénytelenül a virág után nyul, hogy bokrétát kössön arra, a félre eszoptt pörge kalapra, de egyik sem merre mondani: kell is annak a büszke legénynek Nemes Julcsa már messziről nézi, mint közeledik a szép legény, meg is kötötte a bokrétát jó illatu székfűből, teljes violából. Hátha meglátja Andris és elkéri, hisz ő legszebb leány a faluban. De bizony hiába epekedik, Andris arra se néz. Nem állhatja szónékiül, utána kiált:

— Hej de büszke legény, meg sem látja a szegény embert.

Andris megfordul, foga közt mormol egy „jó napot”, de Julcsa nem éri be annyival:

— Ugyan álljon meg egy szára, hadd tegyek egy szál virágot a kalapjába, nem áll jól a legénynek, ha nincs bokrétája.

Azzal levette az Andris kalapját s bele tűzte a csinos bokrétát.

— Így ni, most már egészen más. No ne! hát meg se köszöni.

— Köszönöm angyalom, majd a csókot át adja helyettem Barta Piata, az ugys nagyon óhajtozik utána.

— Menjen maga csunya. Tudom, hogy hozzá megy, tudom.

— Ugyan hová mennék lellem máshová, mint a berekbe almát őrsni.

— Hát oda ilyen cifrán mennek, két dolmányba, ropogós csizmával.

Ugyan hová mennék, kérdi hamiskásan?

— Bizony maga lellem a kisasszonyhoz megy sugá elpirulva Julcsa.

— Dehogya oda, mit is keresnék én ott. Hanem az Isten áldjon Julcsa, mennem kell, sietek.

Áldja meg az Isten Andris, moudá szomorúan a lányka s még sokráig nézett a délesez legény után, midőn már eltűnt a kanyarultnál csaknem könyveve szözl:

Kar, hogy ez a legény olyan szeker után fut, a melyik fel nem veszi.

A falu északi részén áll a Csáky Áron tekintetes ur nemesi udvara, vagy is jobban mondva romladozik, mert a szép kuria ma holnap össze-röskad. A sárára műzolt vakolaton csak néhol maradt meg az eredeti szín, máshelyt leváltott a falról s látni engedé az omló teglakat. A zsindeled felé néhaivá lett s csak a végig nyuló korhadt lécek mutatták, hogy ott valami tető is volt. Még legjobb állapotban van a lécező kapu, a melynek eddigelé csak a sarkai törtek el. Ez azonban nem sokat tesz, legfentebb annyi baj van vele, hogy ha egyszer kinyitják úgy marad, a míg valahogy 2-3 ember segítségével újra helyére állítják. Az udvaron is minden a mulandóságot tünteti fel. Az istállót egyik része hűtlenül elhagyta, míg a másik részét néhány csérfa támasz a az Isten jósága tartja fenn. A szeker szín már a földre hasalt, szerepet átadva a nagy csürnek, a mely egészen ép csak a fedelén van egy négyazög ölnyi terület, a melyet zsindeled helyett zsúp takar. Maga az uri lak elég jókarbau áll, csak némely helyen váltott róla a vakolat le, az északi oldalát a zöld gomba penész már elfoglalta, hanem azért még küzd az időfogával, az északi szél pusztító viharával.

Pedig 20-21 év előtt még virágzott. A nagy kapu tiszta új volt s nagy recsege nyitott ki reggelenukt, felébredtve a még alvó vendégeket s este nagy csikorgova jelentette, hogy már hiába várnak vendégre. A istálló teljes épében állott, melynek minden rekeszét virgoncz lovak s lusta bivalyok foglalták el. Derék nagy épület volt, mézsa megenett, hogy kiszorultak belőle a szives gazda lovai. A kicsi szin mindig tömve állott a vendégek kocsijaival s még a nagy csür is helyet adott néhányuk. A házban jólét, gazdagság uralkodott. Akkor tájban hozá házhoz Csáky ur szép fiatal hitvesét Szilgyay Leonorát, a kivel nem akart elzárkózottan élni, hanem arra törekedett, hogy barátai részét vegyennek boldogságába. Nem is volt szüke a vendégek, mert egyik a másiknak adta a kilincset. Volt is ott fogadtatás. Jobban

erőzte a vendég ott magát, mint otthon, alig-alig tudott megválni onnan. Ha valaki dicsekedni skart csak azt mondá, hogy Csáky nál mulatott; elég volt a becsülete. Ha valaki álmosan tett látogatást s azzal védekezett, hogy Csáky Áronnál vendégekedett, minden hibája, illetlenége megbocsátást nyert. A vidék fiatalaságát akkor ütték lovagá, ha Csáky nál három napot s három éjjelt végig mulatott. Szóval mindenütt bőség; jólét-pazarlás, fény csillogott s mindezeket a fiatal asszony é s férje tették meg vonzóbbakká.

Hanem mindezt már csak mult s az egésznek most már csak romját láthatni: A midőn a szép Leonora asszony meghalt, a ross nyelveket azt mondták, hogy megölette magát, mert a sok pazarlást nem gyözte a férje s a teher már így is nagyon nyomta a nemesi birtokot, erre azonban nem kell semmit adni). A midőn tehát az ifjú szép asszony meghalt, minden megváltozott. A nagy kiterjedésű birtokot elárveresték, a ménés, a gulya, a konda mind elment, alig maradt belőle két öreg paripa, egy fejős tehén s néhány sertés. A mi még a régi időkől a jelen szegénység-jenyhítésére fenmaradt, az a Csáky kisasszonynak jelentéte. Még icsi kicsi kis baba volt Elsa, mikor a szerető anyját eltemették, azóta a jó öreg Zezma néni, a ki Csáky urnak valami távoli rokona volt, nevelte. Hossz szoktatta a kis lánykát mindenben a mi szegény embernek szükséges. Tudott dolgozni napestig fáradság nélkül; midőn a munkát félben hagyta, dalolva keresett más dologgal szorakoztat. Különösen a kertben szeretett munkálkodni, ott úgy-úgy el pepecselt, ültetett, gyomlált, takarított, gyakran még ebédelői is elfeledett, Zezma néni kelleit, hogy beazólta. Meg is érdemelte a fáradságot a kert, mert nem volt sehol olyan szép virágostábla, olyan dús vetemény, mint az Erdőke kertjében, mert így nevesték később, nehogy az Elsa név felköltsse a régi emlékek fájdó sebeit. A másik foglalkozása, a mi leginkább leköltözte, az édes anyja sirjának ápolása volt. Öröket, dicsőít-nokat töltött ott, csinosítgatva s árt, ültetgetve a virágokat, a melyek már egy fölfolyták a hálmot, hogy nem is látszótt a föld. (Folyt. köv.)

nyezőknek, melyek alapos reményt nyújtanak arra, hogy nem kell elvesznie a kis iparnak, van jövője s lehet reménye, csak álljon feladata magasztalán, simuljon a kor időszak és alakuljon annak kiváncsalmata szerint és. Mert hiába mindennek haladni kell és csak a haladás az, amely megtudja menteni a kis ipart attól a Molochoztól, a gyáripártól, mely minden percben elnyelni készíti őt s meg tud menteni egy nagy társadalmi osztályt a pusztulás, a romlás veszélyétől. A földművelés, a természet által nyújtott adományok felhasználása mellett, az ipar, a nyers termékek feldolgozása az, amely első sorban s a leggyorsabb módon képes megéltetési forrást nyújtani a népnek s ha azt nem fejlesztjük, ha elkécsélyesedni engedjük, egy megéltetési forrást dugtunk be a népelőtt, mely hamarosan meg fogja s tudja nyílgát bosszulni!...

Szekelyföldi arányosítások.

Múlt években mozgalmat indítottam volt meg a szekelyföldi birtokokban, annak leleplezésére, hogy Szekelyföldön a közhelyek (erdők, legelők) arányosításánál egyes kapzsi emberek, minő uszorával határos visszaéléseket követnek el a szekelyföldi kisbirtokokok nagy tömegével szemben. Megveszik a tájékozatlan kisbirtokosoktól papirusz megállapított arányrészt a köz-erdőből és közlegelőkből potom áron holdankint egy koronától husz koronáig terjedő átlag árral. (Az eladók legnagyobb része azt hiszi ma is, hogy a közhelyekben marhákat legeltethet és fát vághat, mert a vevők egyelőre tévedésben tartják az eladókat). És midőn a közösségben maradott szekely kisbirtokosoktól 100 kat. hold arányrészet összeharcoltak; a már végrehajtott arányosításnak tovább folytatását (feleltetését) kérték és ezzel a közösségben maradott kis szekely birtokosok terhére újabb arányosítási költséget szállítottak.

Ez a mozgalmat élénk birtokosok vitát provokált; és a kormány ügyelmét is ezen tárgyra irányította és történt is ebben az ügyben két fontos dolog.

Egyik az, hogy a kir. Kuria, azon eléggé nem méltányolható elvet mondotta ki, hogy a már egyszer végrehajtott arányosítás tovább fejlesztésének költségeit, nem a közösségben megmaradott kis szekely birtokosok terhére, hanem annak terhére kell végrehajtani, a ki azt kéri.

Másik az, hogy Darányi miniszter elrendelte azt, hogy Szekelyföldön a legelő erdők, tekintettel a szekelyföldi marhatenyésztés fontosságára, az egész Szekelyföldön felülvizsgáltassanak és újabb megállapításoknak.

Már ezen két fontos eredmény némileg lelohasztotta a kapzsi emberek fosztogatási birvágását, hogy a tájékozatlan szekely kisbirtokosok tömegét koldusbotra juttassák.

Ohajtható volna azonban, hogy a további fosztogatásnak utja egyszer s mindenkorra elzárassék. Ez azonban csak radikális eszközök alkalmazásával volna lehetséges. A ki azonban a célt komolyan akarja, annak netán a liberális félfogásba átközött eszközöket is meg kell ragadnia.

Egyik alkalmas módja annak az lenne, ha az arányosítási törvény oda módosítottatnék a Szekelyföldön, hogy a közterületek és közlegelőkben, mindazon szekely kis birtokosok, kik 100 holdon alól bírnak arányrészeket, kötelezettségük közösségben maradni, miként ez a volt urbáresekre nézve az erdélyi részekben kötelezőleg ki lett mondva és a mely údvörs intézkedésnek a volt oláh urbáresek az erdélyi részekben olyan nagy faj fenntartó hasznát vették. Ez a módzat szólana jövőre.

Másik alkalmas mód lenne a szekely kisbirtokosok tömegét megmenteni az, hogy azoknak a szekely kisbirtokosoknak, kik arányrészeit potom áron a kapzsi embereknek tudatlanságból eladták, maga az állam ezen eladott arányrészeket a telekkönyvi és arányosítási adatok alapján az eladók részére hivatalból váltás vissza, és ezen visszaváltást összegezt a telekkönyvileg biztosítván, amortizáció alapján községek módjára hajtva fel az eladókon és jogutódjaikon.

Ha ez a megváltás megtörténhetett a múltban az erdélyrezi volt oláh urbáresek tömegével szemben, annál inkább végrehajtható a szekelyföldi kisbirtokosok érdekében.

Ez a módzat szólana a múltra.

Javaslatom első olvasásra szokatlannak tűnik fel ugyan, de a kormány a szekelyföldi arányosítások irataiból és arra vonatkozó telekkönyvi adatokból, nem sok átánjárásnál, biztos megyegződséget szerezhet magának arról, hogy Udvarhely-, Csik- és Háromszék vármegyékben legalább is 30,000 szekely kisbirtokos család megmentéséről van szó. Be fog bizonyítani, hogy egyes töképezések, uszorások és idegen származású kétes existenciák arányrészeket a közlegelőket és közerdőket fejenként 1000 k. holdtól 40,000 k. holdig vásároltak össze a tudatlanság és tájékozatlanság kihasználásával. Meg kell tehát minden lehetséges módzattal

ragadni arra, hogy a szekely népet, mely az erdélyi részeken a tiszta magyar faj ősforrását képezi — megmenteni lehessen.

Ma egész Európában minden állam és abban minden nemzet, saját fájának ősfenartató közelemét folytatja. Ezen hatalmas áramlatlata szemben, mi magyarok, kik s-mmiféle európai néppel rokonságban nem állunk, el nem zárkoztunk. Előljárnak ezen hódító küzdelemben a hatalmas Oroszország és Németország. Mindenki látja, kiknek szeme van, hogy a felosztott Lengyelországot minő kegyetlen és drasztikus eszközökkel ruszifikálják és germanizálják. Egy szerden hivatalból kisajátítják az ősi lengyel birtokosokat és helyébe orosz és német elemet helyeznek a kisajátított birtokba. Csak mi magyarok vagyunk olyan liberálisok és rövidlátók, hogy saját véreinket, az erdélyi részekben, a magyar faj ősforrását, a szekelynépet, világpolgári felleggal és gyávassággal pusztítani és kivándorolni engedjük.

Miniszter ur! a Szekelyföldre is egy Egán Eddt kell sürgősen kiküldeni; ki a kétségtelenül létező nagy bajokat és a pusztulásnak indult szekelyek nagy tömegének megmentésére vonatkozó módzattakat a helyszínén tanulmányozza; és a tárgyilagosan megállapított bajok orvoslására a mulhatatlan szükséges és célra vezető javaslatokat előterjesztesse; mert a szekelyek is vannak olyan államfenartató faj, mint a rutének.

Szekely-Udvarhelyt, 1902. január 21.

Dr. Török Albert.

A gyergyói mandátum.

De már félig se tréfa! Ugy látszik Markos Gyula ur teljes energiával Gyergyó-Szentmihály kerületének országgyűlési képviselőjévé kívánja magát megválasztatni Segélje őt az Isten írtett szándékában, nekünk abszoluto semmi kifogásunk ellene, de mégis igen különösnek tartjuk, hogy miért épen Markos Gyula és nem Földiák — ki tényleg a mandátumért megküzdött — áll a harc tüzében?

Ezelőtt mintegy pár héttel a Markos Gyula aláírásával városi falragasok hóber bárdal és bebörtönöztetéssel fenyegették mind azon választókat kik a petíciózt vádaskodásokkal támogatni nem akarják, most az alább közölt "Arany-hitlevél"-tel délkeleti Markos Gyula ur mindazon szekely atyáknak kik a kérelmébe befolytak.

A petícióiban felhozott érvénytelenségi okok előttünk ismeretlenek s nem tudjuk ha azok bizonyíthatására képesek lesznek-e a kérvényezőkhöz, most tudjuk, hogy Lázár Menyhért orosz. gyűl. képviselő nem fog-e szintén ellenkérvényelni elni, de azt tudjuk, hogy az 1899. XV. t. cz. 3. §. 2-9. pontjai teljes szigorral állapítják meg az érvénytelenségi eseteket, de egyúttal azok bizonyíthatására akadályt állítja fel a 94., 95., 98. és 99. §§. erre vonatkozó intézkedéseit s a mint az eddig tárgyalásra került petíciókból tapasztaltuk a feent idézett törvénycikk hiányossága legfőbb azt eredményezheti: hogy egyik vagy másik fél, a 127. §. alkalmazásával megfellebbezhetlen erkölcsi és anyagi felelőssége sodortatik.

Kuriozumképen a fen említett Arany-hitlevelet szóról-szóra szövegében közöljük:

Arany-Hitlevél

48-as függetlenségünkért harcoltak a gyergyó-szentmihályi honfák az 1901. évi választáson. Az átkos kormány a lelkesedés szent tüzét pillanatra bár — de elfojtatta. A szabadsáért, függetlenségünkért és önállóságunkért lelkesedő igaz 48-asok a magas Kurianál kérvénytel támadták meg a választás eredményét s a harc tüzében, mint hajdan apáink, most dicsően ki-tartottak ők is.

A szent mozgalom emlékére kelt ez Arany-hitlevél:

Hősök, kik a harcraik arattak Diadalt és győzedelmi babért, Kik utolsó vég leheletükig Élni balni tudtak a honért. Hitvallók és szent apostolok mind A nevük örökre fennmarad, Mig egy igaz hecsületes honf Szív, dobogni tud az ég alatt.

Nem csekélyebb az nem kisebb hősök Kiknek neve itt alatt ragyog, Mint a jellem s becsület vitázi Tantortlan hívek és nagyok. Méltó rá, hogy aranyal jelgyezve, Emlékkönyvbe nevüket a kor, Unokáik szent búzkeségére: Példaképen örök mindenkor.

Mert kiket sem pénz, sem erőszak Megejtteni sehog sem tudott, Im ezek a derék hiv polgárok Kiknek neve itt alatt ragyog:

Blénesi István, Vass Imre, Vizi Demjén, Benedek István, Köllő Sándor, Blénesi Imre (Imréd), Id. György Alajos, id. Tamás József, Réthy Mihály, Veress Miklós, Buslig Gyula, Réthi István, Benedek József (Imréd), Pál Márton, Hopson Ferencz igaz 48-asok kik a kérvényt aláírták. Im tehát a 48-as szent szabadság Nem bukkott meg, csak egy szebb kort vár, Melynek előbb utóbb meg kell jönni Mint tavaszra megjön a madár. Markos Gyula.

A kisbirtokos és a kisbirtok hiteléről.

(Folytatás és vége.)

Nem vagyok pesszimista, hanem optimista. Inkább szebbnek és jónak látok minden képet, mint mások, de mint a ki haszarszunk több vidékét alaposan ismerem, nyugodtan állítom, hogy a mai elcsüggyelés és vagyoni romlás egyik legfőbb oka a mai hitelviszonyok mellett kifejlődött és lábrakapott kisbirtok hitelleből származik.

Ütött a tízenkettedik óra! Most már vagy tenni kell valamit, vagy összetett kézzel kell nézünk, hogy turbulens cselengők a városok széleit elfoglalják és a közbiztonságot veszélyeztessék. Támogatunk kell a kifosztott és nyomorba jutott elemet kivándorlásában, avagy a megindult veszélyes irány elé gátat vetni és gyorsan, de nagyon gyorsan a hatályos orvosszerekkel előállani és a gyógyítást megkezdeni.

Az orvoság módjáról is akarok egy pár szót szólni.

A kisbirtokos hitellenek fokozottabb mértékben leendő gyakorlatára buzdítandó az Országos Központi Hitelszövetkezet és esetleg a kormány vagy országgyűlés által felszólítandó hogy fokozottabb mérvben alapisnon hitelszövetkezeteket. Tegyen meg mindent és hasson oda, hogy még a legrejtettebb havasi faluban is a földművesek szövetkezeti érdekhálózatba lépjenek. Vegye igénybe e munkánál a feleketek papjait és tanítóit, az állami és megyei tisztviselőket, a gazdasági egyleteket, a jobb indulatú földbirtokosokat és egyáltalán minden jobb gondolkodású embert, minden egyelet, kultur-intézményt, hogy a szövetkezeti érdekhálózat minél előbb teljesen kiépítettessék.

Jövéssen, menessen, jöresson szakértő tanítókat országszerte; alapítsa a szövetkezeteket tömegesen; vegye kezelése alá az elzúlésnek indult nagy tömeget és mentse meg még hazánkban azt az értékes munkaerejét, a mi még ma megmenthető, mert csak akkor tett az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelességének mindenben eleget, ha a munkát teljes erejével kézbe veszi és azt diadalra is viszi.

A kisbirtok hitelére még nincsen meg a megfelelő szervezetünk. Annak épen olyan hajlékonynak, olyan kis egység részéről is hozzáférhetőnek kell lennie, mint az Országos Központi Hitelszövetkezetek. A kölcsön nagyságának értéke relativ, a kölcsönkérő vagyoni viszonyai alól arányban. Egy dugszagad birkosnak egy pár százezer koronás kölcsön — nem nagy kölcsön; egy száz koronás kölcsön nekem szintén nem nagy kölcsön, — de egy két-három holdas kisbirtokra egy száz koronás kölcsön már elég nagy kölcsön.

Ugy kell tehát ezt a még nem lévő intézményt szervezni, hogy még száz koronás járadék kölcsönök is adhasson. És ugy kell ennek az intézménynek berendeznie lennie, hogy szükség esetén összesen egy pár száz millió járadékot is bocsáthasson ki. Mert én nem a bankok adataiból, hanem a vidék eladósodottságából számítok és biztosan veszem, hogy több mint hatszázötven millió korona a kisbirtok azon terhe hazánkban, melyet járadék adóssággá kell átalakítani.

Ilyen célra lenne fejlesztendő alapszabály módosítással, állami garanciával és támogatással az Országos Központi Hitelszövetkezet, már csak azért is, mert ennek az intézménynek a vidéki hitelszövetkezetek vezetőségében meg volna a már eddig is ellenőrzött és vezetett gardája és pedig sok ezer jóra való ember, a kiket ilyen célra jól felhasználhatna. És ezek naponkint csak szaporodni fognak.

Hibás lépcsének tartanám, ha akármiyen okból a kisbirtokos és a kisbirtok hitelének ki-elégítését két önálló, egymással szerves kapcsolatban nem levő intézményre bízom.

Azt nem is tartom szülkesnek fejtegetni, hogy a kisbirtok hitelle, mert koczkázattal nem jár, olcsóbb legyen valamivel, mint a kisbirtokos hitelle, mert ez utóbbi biztonsága a személy kválitásától is függ.

Dr. Gidófalvy István, klr. közjegyző.

Társaság.

Mily különös is hangzik vidéki városban a "társaság" szó. Pedig igazi értelemden vett társaság, igazi, társas élet csak a vidéken található fel.

Nagy városban már nem beszélhetünk arról. Minden ember el van foglalva a létért való küzdelemmel, a sok csillagó ruha, a nagy házbér, a drága életmód felemészti a kevés jövedelmet s igazán nincs az embernek kedve még társaságba is járni, mosolygó, kedves arczat mutatni akkor, a mikor a lelkében dul a harc, a megélhetés feletti problémán.

Mily más az élet itt vidéken! Nincs nagy kiadás s minden ember áldozhat olyan dolgokra is, s mit fővárosban csak igen-igen gazdag ember engedhet meg magának. Mi természetesebb tehát, ha itt a vidéken a társulás eszméje nagyon ki van fejlődve s mindenki arra törekszik, hogy a megfelelő társaságnak ő is tagja legyen!

Igy van az jelenleg a szeredai társas léttel is. Az unalmas téli estélek bizony nem kecségetnek valami fényes mulatságokkal, ha csak a pletykát nem veszdük annak, mert hiszen a pletyka életet ítt a kis városkában, a szenzáció hajhászás egy dolgonak a végtelenig való el csűrés-csavarása már megszokott dolog s kik vele foglalkoznak, tán maguk is megunták már inkább szóták már, egy második rossz természet, a mi nélküli nem sűteth ki a nap sem már a hástetőre.

De hát ez nem életcél s a mi a fő, nem elégtti ki a finomabb lelkületeket. Hiszen valljuk meg, jól

esik egyszer-egyszer elcsépelni valamelyiket, a kinek épen új ruhája van, vagy a ki kétszóval töböt szót egyik este valahoz, mint a többihez, vagy pedig valakinek vajzú volt az estélyen a fagyaltja és a jószág és tudná megmondani mi mind apró-cseprő dologról el tudjuk venni a dobót, de hát elővire is mindennek van határa s igazán nem vallana jó izlésre, ha valaki ezt élethivatásnak tekinté.

Nemesebb szórakozásra vágyik a lélek, annak kell egyszer-egyszer élvezni. S azt csak oly eszközökkel lehet elérni, a melyek csak arra valók, hogy nemesítsék is valóban velük a lelket.

Tudományos felolvasások nálunk nem honosodhatnak meg soha, mert arra itt — legalább jelenleg — nincs talaj.

A legkönnyebben a zene délutánok közkedveltek nálunk, hiszen a zenét szereti mindenki! S aránylag a helyi viszonyokhoz mérten itt sok a zeno értő, s vannak elegen a kik kultiválják a zenét.

Természetesen az ilyen zenedélutánok rendezése örömmel tölt el bennünket s igazán hálás lehet az a közösség, a mely ilyeneknek részt vesz azok iránt, a kik ezt kezdeményezték.

Szilveszter estét öszezoktőni nemes, kellemes szórakozással, megszólaltatni a klasszikusokat s élvezni műveiket zongorán, gordonkán, gyönyörű énekesmokban stb. E nemes szórakozások kezdeményezője Pazsanó Mikó Ilona önméltósága, neki köszönhetjük, hogy ily nemes szórakozásokban részünk lehet. Az ő szeretetre méltó egyéniséggel élére állt az öszezleteknek a végtelen hálások lehetőlk azokért az élvezetekért, a melyeket nekünk szertett.

A zeno méla hangjai mellett feledünk mindent... Köznapiasságot, intrikát, lelkünk belemerül a zeno szépségeibe s olyan jól esik itt a mi kis vidékünkön látni egy társaságot a mely nemes szórakozást keres.

E zeno délutánok elsje Zsögödőn volt. P. Mikó Ilka önméltósága Szilveszter estélyen illusztris társaságot hívott vendégszerető házához s bevezetett minket a nemes szórakozás, a kellemes időtöltés elcséjébe.

Nagy vacsora után megszólal a zongora s Hunyady László nyitányával bevezettek a zenei élvezetekbe.

Szebbnél-szebb pontok váltogatták egymást gyönyörű ének és zenészek, a mely hol komoly, hol pajzánabb témával mulattattak s ugy belemerrültünk a zenébe, hogy nem is vettük észre az ujév beköszöntését.

Vidámabb epizódok is játszódtak le. Egy kedves kis leányunk gondbórtot főtünk Szilveszter éjfélnél, diót asztaltunk s végre is a szerencse oly szerény volt, hogy három férfi nevet is a felzáró hozott...

E zene-estély feledhetetlen lesz azoknak, a kik ott voltak.

Ilyen zeno délután volt folytatás képen dr. Perjessy Mihály törvényészki elnök urnál is, a hol a rendező társaság megalátá mindazon szórakozásokat, a mik a zenével járnak.

A harmadok zeno délután újból P. Mikó Ilka önméltóságánál volt, a hol 26-án délután gyülekezünk s a melyről csak kellemes, kedves tudok mondani. Meg kell emlékeznem még a szereplőről, a kik egy egész szép kis művész társaságot képeznek s a hol képviselve van minden hangszer. Dr. Kolonicsné, Kornhaber Adolfiné, Balló Gáborné, Loycezl Ivánka, Perjessy Paula, Nagy Gyula, Száva József stb.

Még csak annyit, hogy ily nemes szórakozások létrehozásáért a kezdeményező P. Mikó Ilka önméltósága fogadja háláját annak a társaságnak, a melynek ily kellemes napokat szerzett. Babl.

KÜLÖNFÉLEK.

— Legény-estély. A legény-estély történetében az elmúlt hét igen nevezetes mozzanatot produkált. Múlt számunkban emlitettük ugyanis hogy a rendezővezető tiszteletbeli elnöké Csikvármegye első legényét, főispánját, Mikó Bálintot törekszik megnyerni, felkérése azonban távollette miatt meg nem történhetett. Az idő előrehaladottsága miatt a meghívók szétküldésével tovább várni nem lehetett, miért azok az elmúlt pénteken postára tértettek, a rendezőség azonban azért nem mondott le a kedvező eszméjéről s mikor a főispán ur ő méltósága hazakereszt, felkérte őt a tiszteletbeli elnökség elfogadására mit ő a legnagyobb készséggel el is fogadott. Így aztán habár neve a meghívókban kitéve nincs, a Legény-estély tiszteletbeli elnöke mégis Mikó Bálint, Csikvármegye főispánja.

— Eljegyzés. Csizér Imre vármegyei közigazgatási harmad aljegyző folyó hó 25-én váltott jegyet Gyimesbákkón odavalló Vass István postamester és neje, született Győrpál Rózália kedves leányával, Vilával. Szerencse kísérje frigyüket.

— Pál fordulása. Közmondás szerint "Pálnak fordulása, féltél elmúlása." Ez idén tulajdonképpen Pál nap eltel nem is volt, a mire az ugy nevezett "örök emberek" is nálunk alig ha emlékeznek s már is bekövetkezett a télnek második periódusa, mely lassankint a tavassra való kibontakozáshoz vezet. A híres apostól emlék napja a mult szombaton telt el, melynek Pálfalva községe ünnepet szokott szentelni, lévén kis kápolnája a Pál tiszteletére felavatva. A megnye bucsua a közel községekből sokan vettek részt, kiknek az ünnepélyes szent misét Balogh József főgimnáziumi hittanár, az alkalmi szóelőt azonosoktól pedig Kőrösi Géza taplocai lelkesen tartotta. Egész nap süri kód borítván a látókört, az a babonás nép hit, hogy ha Pálnapja köds, az évben dög vésztől lehet tartani, szálló igév vált ezuttal is a nép között.

— Jég. Múlt számunkban kezdők r-mélni hogy végre valahára leszall a víz hőm'raéke a fagyponnra s a télvezérő fiatalág megkezdhetik legkellemesebb téli foglalkozását, a korcsolyázást. Reményünk be is teljesedett. Már esztörtökön s az óta január 27-ig minden nap a legvidámabb élet folyt a korcsolyapályán kacagás, vitás, csapó, szélmalom s más szórakoztató mulatságokkal élénkíve nem is emlitve a jég szélére törekvő kedves páros korcsolyázókat. De ha, mikor e sorokat írjuk, már ismét csak eső esik s ha a jó Isten ott a magasaságos mennyekben nem segít, elolvad a jég a ismét csolnakázhatunk a helyetti hogy korcsolyázunk. De az Isten bizonyára segít s még hosszabb ideig lehet részünk ezen kedélyes a egészségos sport üzésében.

Gasdasági tanítások. A csikmegyei gasdasági egyesület által rendezett gasdasági tanítások a múlt hét folyamán a következők között tartottak: január hó 23-án és 26-án Csik-Taplocsnán, január 24-én Vacásároiban, január hó 26-án Csik-Szentsimonon. A községek lakosai az előjárásokhoz buzgósa és példaadásá folytán a legtöbb helyen igen szívesen koreai fel az előadások színhelyét és érdeklődéssel a figyelemmel hallgatják a tanításokat. Így pld. Csik-Szentsimonon és Vacásároiban 100-nál jóval több hallgató gyűlt egybe a tanítások meghallgatására. Sajnos, hogy nem mondhatjuk ugyanest Taploczáról is, a hol az elő alkalommal a tanítással megbízottakat senki sem fogadta. Biróknak, jegyzőnek a vagy más előjárónak híre, helye sem volt, mintha csak füstöt és párát váltottak volna, sehol megkapni nem lehetett őket sőt a tanítás helyűl megjelölt iskola sem volt fűtve és világítva. Jelen alkalommal nem akarunk a tisztelt előjáró urak kötelesség tudásáról beszélni, tudjuk hogy sok elfoglaltságuk és sok dolguk van s némelykor Csikszereidában is napokat kell eltölteni, de annyit talán még is csak megtehettek volna, hogy a II-ik vagy a III-ik baktort a helyszínére küldjék, hogy jelentese az előadónak: „Igen tisztelt teórus urak tessék baba sétálni, mert hát az idő pénz s a mellett a gázt, meg a fát sem adják predikációért. Egyebet nem izentek“.

Ismertetéjesztő előadások. A helybeli iparos ifjúsági önképzőkör február hó 2-án, vasárnap délután 3 órakor saját helyiségében ismeretterjesztő órszervezést tart. Ezen alkalommal felolvassnak: dr. Wasylkiewicz Viktor és ifj. Botár Béla. Monologot ad elő: Müller Juliska, szaval: Tarsay Sándor. Meghívók nem bocsátatnak szét, vendégeket szívesen látnak.

A gergyó-szentmihályi kórház nyilvános jelleggel felruházása. A m. kir. belügyminiszter az alispán felterjesztése folytán a január hó 1-én megnyitott gyószentmihályi új kórházat nyilvánossággal jelleggel ruházta fel az országos betegápolási alap és az államkincstár terhére a folyó évben ott ápolandó betegek után felszámítható napi ápolási díjakat 1 korona 64 filléren állapította meg.

Kanyaró járvány. Csátószeg községben, főként az iskolás gyermekek között a kanyaró járvány tömegesen lépett fel. Már az első vizsgálatnál 54 iskolás gyermek találtatott ezen betegségben, minek szükségeszerű következménye lett az iskolai tanítás beszüntetése.

Műkedvelői előadás és tánc. A csik-lázárfaivi műkedvelők 1902. év február hó 1-én (szombat) a községi iskola termében részben az iskola javára és saját szinpadi készleteiknek beszerzése céljából táncmulatsággal egybekötött jótékony célú műkedvelői előadást tartanak, mely alkalommal előadatik: „Közsa Jatka“ eredeti népszimű dalokkal 3 felvonásban, ita Lukácsai Sándor, rendező Péterffy Árpád. A főbb szerepeket Ábráhm István, Bálint György, Bogá József, Kerekes György, Urszuly Borbára, Bálint Anna, Ábráhm Júlia, Kerekess, Ábráhm Ákos, Bardocz Barabás, Urszuly István játsszák. Kezdetű este 1/8 órakor. Belépő-díjak előadás és táncra együttesen: ülőhely személyi 1 korona, csatló 2 kor. 40 fillér, állóhely 60 fillér. Két nőtől zenéről gondoskodva lesz! Jelszó: egyszerűség és jó kedv! Feldíszetés-k köszönettel fogadtatnak.

Batyunabál. Csik-Szentmihályon, 1902. február 1-én (szombat) az „iskolai-karmonium“ alap javára az iskola nagytermében Korody Mihály plebánus védnöksége alatt zártkörű Kosaras-Táncszállagmal rendeznek. Kezdetű 7 órakor. Belépti-díj: családító 1 kor. 60 fillér, személyenként 1 korona. Jó zenéről és kitűnő borról gondoskodva van. Feldíszetéseket a nemes cél érdekében hálás köszönettel fogad a rendezőség.

Gyászrovat. Dr. Pálfy Mórné szül. Rác Emma, dr. Pálfy Mór m. kir. geologus nejje Budapesten ez évi január hó 18-án délelőtti 11 órakor boldog házassága 6-ik évében, hosszas szenvedés és a haldoklók szentáldásának ájtatos felvétele után az Urban csendesen elhunyt. A drága halott hült tetemét e hó 20-án délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra a farkasvölgyi temetőben. A megboldogultban Pap György helybeli pastátiszat sógorasszonyát, Pap Györgyné pedig testvérét gyászolja.

Kaszinó közgyűlés. A csikszereidai kaszinó évi rendező közgyűlést e hó 25-én tartotta saját helyiségében, mely alkalommal több tárgy elintézésé mellett, a tisztújítást is megajtette s a lemondás vagy elávozás által megváradott állásokat új tagokkal töltötte be. A gyűlés után társas vacsora volt, melyen igen sokan vettek részt s mely a legjobb hangulat mellett a késő éjszaki órákig húzódott.

Műkedvelői előadás. A gergyó-ditrői önkényts-társulati egyesület folyó hó 12-én saját pénztára javára szíven sikerült szini előadást rendezett. Ezen alkalommal színe került Tóth Edének „Tolonca“ című 3 felvonásos népsziműve olyan bemutatásban, mely gyakorlati színészetnek is előnyére vált volna. A szereplők mindnyaján kitűnően megajllották helyűket, némelyek pedig ugyancsak kitűttek magukért. A zajos tapsokból és viharos éljenzésekből mindenkinek bőven kintott, mert a hálás közönség egyáltalán nem tunkarkodott a tetszés nyilvánításokban. A társulati egyesület is nagyon le van kötelezve a jeles műkedvelők iránt, mert a szép és ügyes szini előadás az egyesület pénztárába 81 korona tiszta jövedelmet hajtott. A társulati egyesület elnöksége e helyről is köszönetet mond

a szíves közreműködőknek és mindazoknak, kik ügyüket pártfogolni sziveskedtek.

Kaszinó estély Csik-Szépvízen. Igen fényes s nagyszerű estély folyt le az elmúlt szombaton, január 25-én Csik-Szépvízen a Deák György-fele vendéglo bátermében. Az estélyt a Kaszinó rendezte saját könyvtára javára a jelen volt kevés kivétellel Szépvíz intelligens közönsége sőt még a vidékről is sokan rándultak át, az alkalommal Szépvízre. A rendezőség, melynek jelvényét gyöngéd női kezek (C. E. monogrammm) himzése képezte a legnagyobb előékenységgel fejtette ki ugy a vendégek fogadásában, mint a jó hangulat fenntartásában, a mely sikerült is nekik ugy, hogy a megjelent vendégek mind egy igen kellemesen s vígan eltöltött est emlékével távoztak, melyben különben volt valami része a csikszereidai első zenekar. Miczi Miksa muzsikájának is. A mulatság egész reggeli 6 óráig, sőt mint a rossz nyelvek állítják, még ennél is tovább tartott.

Honvéd lovásár. Az annak idején lapunkban előre jelzett honvéd lovásár folyó hó 24-én megtartott városunkban a faszakas téren. Az eredmény ezáltal nagyon is gyengének mutatkozott. Kínaktrra volt ugyan elég lo előállítva, de a honvédség kikülöltjei igen válogató-sok voltak az anyagban s csakis a legkiválóbbakból vettek meg 3 darabot, nevezetesen Becze Antal alispántól, Kornhaber honvéd alezredestől és Szopos Albert csikszereidai lakostól 600 - 600 korona értékben.

Elszámolás és köszönet. Csik-Rákoson f. évi január hó 11-én megtartott színi-előadással egybekötött táncszertő összes bevétele 233 korona 20 fillér. Kiadás 123 korona 20 fillér. Tiszta jövedlem 110 korona, mely összegből 100 korona az iskola, 10 korona pedig a templom javára adatott. — Feldíszítették Dr. Fejér Antal orsz. képviselő 6 kor. Murányi Kálmán főesperes 4 k., Kovács Mihály plebánus 3 k., Geczó Béla tszéki bíró, Dr. Csiky József, Lukács Vilmos, Jakab Lajos, Klein Adolf, Pál Kápitrázán János, Incze Domokos Kiss Antal, Pap Kajtán urak és Silló István urasszony 2-2 k., László Ferencz 1 k. 40 f., Rác Lajos 1 k. 40 f., Karda Mihály, Bójte Lajos, özv. Farkas Jánosné, Veresa Péter Ferencz János, Beltresz Ferencz, Árpá Lajos, Xantus Dávid, Bara János, Deák György, Jancsó György, Balázs Lajos Hozó Annuska, Fejér Miklós, Antal Domokos, Lázár Ferencz, Meskó Jakab, Klein Zoltán, Zarug M. Zakariás, madafalvi csandörőrs, Szebeni Antal, Tróhán Kálmán, Csádó Domokos, Dájbuká Gerő, Török Ferencz, Szabó Miklós, Gaál Ferencz, Balázs Déné 1-1 k., Timár Tódor, Bardócz János 80-80 f., Szász István, Kálnoki János, Veresa Márton, Császár Nándor 60-60 fillér, Ferencz József, Dasztek Sándor, Szekeres Péter, Tóke József Bodó Andrásné, Lázár Pál, László Gáspár Antal Gyula 40-40 f. Gaál Sándor, Antal József, Szakács Antal, Péter István, Ronyai Mihály ifj. 20-20 fillér. Az estély anyagi sikerét jó részt a fenti hölgyek és uraknak tudván be, a jótékony cél érdekében hálás köszönetet mond a rendezőség megbízásából Fodor Miklós.

Részvétiratok. Megboldogult Sprencz György családjának a családfenök elhalalozása alkalmából meleg részvételt-írásban fejezték ki: a helybeli dalegyesület választmánya és a kerékedő társulat elnöksége.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Bucsuszó.

Gyors és váratlan áthelyezésem miatt igen sok ismerősömtől és barátomtól nem vehetem személyesen búcsút. Ez okból engedjék meg mindazok, kik bizalmukkal megfizetési és barátságukba befogadni szivesek voltak, hogy e helyről mondhatssak nekik szíves „Isten hozzád“-ot azon keresésem mellett, hogy jó emlékezetükben továbbra is megtartani sziveskedjenek.

Csikszereida, 1902. január 24. én.
Nemes Béla,
m. kir. honvéd kezelőtiszt.

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR.

Székelj földhitel-intézet.

A szomszéd Udvarhely megye közönsége oklva az Udvarhelyt csödbe jutott takarékpénztár által előidézett bajokon azoknak orvoslása eszközűl memorandumot készítet egy „Székely földhitelintézet“ létesítésé érdekében s terjesztett fel a miniszterelnökhöz megküldvén azt egyuttal a társ székelj törvényhatóságoknak pártolás végett.

A különféle takarékpénztárak — mondja a memorandum — igen drága kölcsönökkel terhelik meg a székelj kisbirtokosokat s ez a legtöbb bajnak és nyomornak oka és forrása. Ezeknek a takarékpénztári drága kölcsönöknek olcsó kölcsönökkel leendő konvertálása volna az a cél, melynek sikeres elérésével egy „Székelyföld-hitelintézet“ esetleg „Székely Jelzálog Hitelintézet“ ugy közgazdasági, mint magyarországi szempontból kitűnő szolgálatot tehetne a különböző hitelképes kisgazdákban s ezek összességében az egész székelységnek.

Ezen pénzüintézetnek kettős feladata lenne. Először az apró birtokok méltányos hitel-igényeinek a helyi viszonyoknak tényleg megfelelő értékű eljárási alapján való kielégítése s ez által a jelzálogos kölcsönöknek konvertálása, lehetőleg olyan feltételekkel, hogy azok a nemzeti pénzüintézetek feltételnél kedvezőbbek legyenek.

Ez által eléretnék az a cél, hogy a nemzetiségi pénzüintézetek jelzálogos adóssáinak javarésze a magyar pénzüintézet adóssá váltnék s a mellett, hogy az adóssok terhére némileg könnyítve lenne, a magyar föld magyar tőkének jövedelmez s ez által lenne leköttve.

A létesítendő pénzüintézet másik hazafias feladata volna az, hogy ott, a hol kionálkozó alkalom mutatkozik az eladóított apró birtokok árverés-útján való eladása alkalmával a birtok cserét akként közvetítse, hogy a magyar föld lehetőleg magyar kézben maradjon akkor, midőn gazdát cserél.

HIVATALOS RÉSZ.

Magyar. kir. belügyminiszter.

135543. sz. V. a. Másolat.
Körrendelet valamennyi törvényhatóságoknak.

A közös külügyminiszter ur arról értesít, hogy Németországban a gazdaság és kereskedelem terén már hosszabb idő óta mutatkozó pangás folytán Münchenben a kereseti viszonyok egyre rosszabbodnak.

A építkezés terén az utóbbi években mutatkozott fellendülés sok munkaerőt vonzott Münchenbe, melyek a most beállott változás következtében kereset nélkül maradnak. A munkanélkülük száma jelenleg 10000-et meghaladja, s attól lehet tartani, hogy ezek száma a legközelebbi hetekben még gyarapodni fog.

Mint hogy ezen munkanélkülük közt sok magyarországi munkás is van, felhívom a törvényhatóságokot, hogy a törvényhatósága területen tartozkölő munkásokat a Bajorországba és különösen Münchenbe leendő utazásútl, alkalmas módon, nevezetesen a hírlapok útján is óvja.

Budapesten, 1901. évi december hó 27-én.
A miniszter helyett
Szöll s. k. államtitkár.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.
81516. szám.
901. VIII.

Valamennyi magyarországi II-odfoku iparhatóságoknak.

As italmérési engedély alapján szokássá vált étel és élelmiszer kiszolgáltatás ellátása tárgyában mult évi december hó 15-én 86512. szám alatt kiadott rendeletben a szükséges iparigazolványok illetve ipar engedélyek elnyerése irású kérvények benyújtása tekintetében folyó évi december hó 31-én megajllított határ időt az érdekeltek köréből elöem terjesztett kérelemre való tekiintettel 1902. év december hó 31-éig kiterjedőleg meghosszabbított.

Miről a hatóság tudomás és mihez tartás végett értesítem.
Budapesten 1901. december hó 24-én.
Hegedűs s. k.

A kiadóhivatal kérelme. Kiadóhivatalunk mindent elkötve arra nézve, hogy egy lap bel-tartalma, mint annak kiállításra kielégítse a lap melyen tisztelt előfizetőt, ennek tudatában bizalommal fordul a közönséghez szíves támogatásért s felkéri azon tisztelt előfizetőket, kik előfizetéseikkel hátrálékban vannak, hogy a hátrálékokat posta fordultával beküldeni sziveskedjenek.

Laptulajdonos:

GYÖRGYJAKAB ÖRÖKÖSE.

332. vb. szám. [23] 1-1
1901.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a csikszereidai kir. járásbírósg 1901. évi Sp. II. számú végzése következtében Nagy Sándor ügyvéd által képviselt Pap György csikszereidai lakos javára Horváth Zoltán és társai csiktaploczai lakosok ell. n. 96 korona s jár. erejéig 1901. évi július hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefogalt és 1455 korona bacsult következő ingóságok, u. m. házi butorok, sátor és képkirakat nyilvános árverésen eladhatnak.

Mely árverésnek a csikszereidai kir. járásbírósg 1901. évi fenti számú végzése folytán 96 korona tőkekövetelést, ennek 1900. évi aug. hó 20 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 33 korona 10 fillérben bíróilág már megajllított költségekre erejéig végrehajtást szenvedő lakásán Csik-Taplocznán és fényképészeti műtermükben C. ikszereidában leendő eszközésére 1902. évi február hó 10-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az értentli ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igényőnek bacsánral alul is el tognak adhatni.

A mennyiben az elárverendő ingóságokat mások is le és felajllították és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendelt-tik.

Kelt Csik-Szereidán, 1902. évi január hó 15-ik napján.
ÁbraháM Márton,
kir. bír. végrehajtó.

Veress Sándor dr.
fogorvosi műterme
néhai Lázár Domokos örökösei házában
az emeleten [4] 4-10
rendelés naponta 1/2-től 4-ig.

Pályázati hirdetmény.

Gyimes-középloki róm. kath. népiskolánál szervezett tanítói állásra pályázat hirdettetik.

Járandóság: 800 korona, kántoriakban való segédkezéséért 72 korona, lakás, mellék épület, kert.

Pályázhatnak kántor-tanítói oklevéllel bírók.

Pályázati határidő 1902. február 12, mikorig folyamodványok az iskolaszékhez beadandók.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Benke János,
iskolaszéki elnök.

[20] 2-2

Sz. 6952/901.

tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csikszentmártoni kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a brassói általános nyugdíj intézet végrehajtónak, Mánya József és társa végrehajtást szenvedők elleni 6000 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a csikszereidai kir. törvényszék a csikszentmártoni kir. járásbírósg területén lévő Csik-Szentgyörgy község határában fekvő, a Csik-szentgyörgyi 24. sz. tjkvben foglalt Mánya József tulajdonát képező 3839. hrsz. ingatlanra 7 korona, 3946. hrsz. ingatlanra 20 korona, 4088. hrsz. ingatlanra 9 korona, 9676. hrsz. ingatlanra 12 korona, az 1929. sz. tjkvben foglalt Mánya Józsefné tulajdonát képező 34. hrsz. ingatlanra 800 koronában az árverést ezenel megajllított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi február hó 15-ik napján délelőtti 9 órakor Csik-Szentgyörgy község határában megtartandó nyilvános árverésen a megajllított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis nyolcvan négy kor. 80 fillert készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál elől-gés elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsszolgáltatni.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.
Csik-Szentmárton, 1901. november 13-án.

Dr. Szabó,
kir. albtör.

[22] 1-1

Sz. 349-1902.

tlkvi.

Hirdetmény.

Alulírt kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság ezenel közhírré teszi, hogy David István és n-je Kiss Juliánna csikszereidai helyszínelői birtokosok nevéen álló csik-zsögödi 269. számú tjkvból a 6411-1900. tklvi számú végzés folytán Kalamár István (Eleké) és neje, szül. Pál Regina csikszereidai lakosok nevére ujonnan nyított, de elveszett csik-zsögödi 2572. sz. tjkvben foglalt ezen jegyzökönyvet pótló csik-zsögödi 2572. számú telekjegyzökönyvi tervezet s a telekkönyvi iroda az 1880. XLVI. t.-cz. 1. §-ának a) pontja, illetöleg az 1880. évi 18058. I. M. számú rendelet 3. §-ának 3. pontja értelmében az 5105-897. tklvi számú meghagyás folytán elkészítette.

Ezen tervezetet a tlkvi hatóság az idézett rendelet 14. §-a értelmében elfogadja s azt a 15. §- szerint ezenel közhírré teszi.

Egyszermind felhívja mindazokat, kik ezen tervezetben foglalt (4776., 4900.) hrsz. alatti szántóra az 1900. évi április hó 22. óta szerzett tulajdon, zálog, avagy haszonbéri jognál fogva a telekjegyzökönyvben valamely helyszínelőt, igazítást, kiegészítést, lejegyzést, hozzájegyzést, vagy átjegyzést igényelhetni vélnék és illetöleg a kik ezen felkövetésekre elsőbbségi és zálogjogokat már nyertek, végül a kik ezen tervezet összeállítására nézve kifogást emelni kívánnak; miszerint ebbeli igényeiket, illetöleg kifogásaikat 1902. évi január hó 30-tól 1902. évi márczius hó 31-ig terjedő 60 napi határidő alatt annál bizonyosabban jelenték be, mivel az ezen határidő elteltéig be nem jelentett igények, illetöleg kifogások az összeállításra vétetni nem fognak.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Csikszereida, 1902. január hó 13-án.

Geosó Béla
kir. törvényszéki bíró.

[25] 1-3

Sz. 634-902.

Hirdetmény.

Csikkbankfalva község telekkönyve a Leodó havas arányosítása kövekeztében az 1869. évi 2579. sz. szabályrendelet...

E czélből az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás nevezett községben 1902. évi márczius hó 1-én délelőtt 9 órakor fog kezdődni.

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyalásán személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg...

2. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni...

3. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek...

Átiratásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni...

4. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog; vagy megszünt egyéb jog van nyilvántartásba bejegyzve...

Csik-Szentmárton 1902. évi január 23-án. A kir. járásbíróság telekkönyvi hatósága.

Dr. Szabó Alajos, kir. albiró.

[14] 1-3

Jó családból való, legalább két polg. isk. osztályt végzett fiu vegyes kereskedésembé

tanulónak

felvétetik. Értekezés személyesen vagy levélben. JAKABFY B. MIKLÓS, Gyergyó-Alfalu.

KÖNYVKÖTÉSZEZET

CSIKSZEREDÁBAN, VÁR-UTCZA 264. HÁZSZÁM ALATT. AZ EV. REF. TEMPLOM UDVARÁN.

Van szerencsém a városi és vidéki közönség figyelmét felhívni három év óta fennálló s jól berendezett

Könyvkötészetemre.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelben, jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Szemerjay Ferencz, könyvkötő.

[235] 9-9

CSAKIS LEGUIABB DIVATU CZIKKEK.

BITTÓ REZSŐ

ELSŐRENDŰ URIDIVAT, KALAP, CZIPÓK ÉS FEHÉRNEMŰ KÜLÖNLEGESSÉGI ÜZLET KOLOZSVÁR Matyas király tér 12.

Ajánlja dus választékban raktáron lévő ezikeit u. m.:

Ingek a legjobb francia szabás szerint, gallérok, kezélők, zsebkendők, labravalók, harisnyák, valamint valódi Jägerfele alsoruhák.

Legdivatosabb nyakkendők, mindenemű keztyűk, esőernyők, sárczipók, sétabotok, utazó czikkek, kocsitakarok angol plédok, legfinomabb szappanok, illat és pipereszerek.

Belföldi, angol és olasz kalapok, cilinderek és legjobb szabásu, kézzel varrott czipők, elsőrendű budapesti czipész mestertől.

Vadász. kerékpár és sport czikkek.

Szolid kiszolgálás! Szabott ár, vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

CSAKIS LEGUIABB DIVATU CZIKKEK.

Ferencz pálinka

(SÓSBORSZESZ) [9] 3-50

Vértés gyógyszerész-féle

használatban a leghatásosabb. Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenekelőtt legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyurómódszerre (massage). Kétféle sikkrel használtatik csusz, kőszvény, meghűlések ellen, benuulások, ficamoknál, gyulladások és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg, gyomorgörcs, rosszullét, fejfájás stb. ellen. Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levélhordóknak s általában sokat gyalogolóknak nélkülözhetetlen. — Valódi csak a mellékelt védjeggyel. Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható a gyógyszerárakban, drogueriakban és fűszerkereskedésekben, Csikszeredában: Simon Jenő, Trohán József és Veress Elek uraknál, általában ott, hol plakatok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen

VÉRTES L. „SAS”-gyógyszertárában Lugoson.

Elv mindig kevés haszon, nagy forgalom!

Bátor vagyok a helyi és vidéki nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani, hogy üzletemben minden árut — az árucikknek tulhalmozottsága miatt

tetemesen leszállított áron árusítok.

Mivel már eddig is volt alkalmam a mélyen tisztelt közönségnek szolid áraitól meggyőződni annál is inkább hiszem, hogy jelen esetben is meg fog tisztelni becses látogatásával és személyes meggyőződést szerezni állításom valódiságáról.

A nagy érdemű közönség szíves pártfogását kérem mély tisztelettel

Szekelyhidy Sándor

noi és felfi divatüzlete, Csikszereda (Hutter szállodával szemben).

Elv mindig kevés haszon, nagy forgalom!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a piacz-utczában, SZOPOS BÉNI házában levő minden igényeket kielégítőleg berendezett

Nyerges és kárpitos üzletemre

Üzletemben minden e szakba vágó munkák elkészítését legnagyobb készséggel elvállalom és ezt csinos kivitelben olcsó ár mellett pontosan eszközölöm.

Raktáron tartok mindenféle rugányos divánokat 40-200 koronáig és garnitúrákat; úgy hogy itt mindenki beszerezheti szükségletét ép oly olcsó áron, mint bármely nagyobb városban. Továbbá kész kocsik is raktáron vannak.

Végül a nagyérdemű közönség szíves figyelmét felhívom azon körülményre, hogy kocsik, valamint minden e szakba vágó munkák javítását elvállalom.

Magamat a n. é. közönség jóindulatú pártfogásába ajánlva maradtam

Kiváló tisztelettel Bájér Ferencz, nyerges és kárpitos Csikszereda, piacz-utczában.

[6] 3-10

T. Bájér Ferencz urnak Csikszeredán. Tisztelettel értesítem, hogy az ön által készített Eszterházy hajókoesi egy külső eszén, mint jóság tekintetében teljesen kifogástalan. Ugyiszintén a kocsifűréll és szájjavítással teljesen meg vagyok elégedve. Minél fogva munkáit bárkinek ajánlhatom. Csik-Szentmárton, 1901. december 1. Bartalis Ágost, fűszolgabíró.

Hauptvogel Ferencz

férfiszabó-üzlete Brassóban

fiók-üzlete Csikszereda, vár-utcza 258 szám

Ajánlja dusan felszerelt raktárát bel- és külföldi szöveteiből mértékutáni elegáns

URI-RUHA

elkészítésére. Képlevező összeköttetésem által, melyeket szállítóimmal elértem, azonnal kellemes helyzetbe jutottam, hogy az amugyis már olcsó árakat még 15-20%-al leszállítottam, hogy minden versenyt felülmuljak, szállítok:

- 1 zakó-öltöny finom seviót szövethől 40-50 korona.
1 zakó-öltöny finom kamgarn szövethől 48-60 korona.
1 zakó-öltöny finom angol szövethől 56-68 korona.
1 szaktet társalgási öltöny finom kamgarn szövethől 55-70 korona.
1 szalon-öltöny finom kamgarn szövethől 65-90 korona.
1 Ferencz József kabát öltöny fekete, szürke- és kék, finom angol szövethől 70-90 korona.
1 finom teli kabát 35-55 korona.
1 finom teli kabát angol szövethől 60-95 korona.
1 nadrág finom szövethől 12-18 korona.
1 nadrág finom angol szövethől 16-22 korona.

Jótállás kifogástalan kivitelért. Versenynélküli á. ak.

Gyors tis. olgálás.

Kiváló tisztelettel

[34] 34-38

Hauptvogel Ferencz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy temetkezési üzletemet a mai kor igényeinek megfelelően

disztemetkezési intézeté

alakítottam át.

Temetkezési intézetemben elvállalok temetéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.

Mindig dus választék

érez és fa-kepersokban, sírkoszorúk, szemfedelek, párnák és szalagokban.

Nagy koporsók 3 forinttól fölfelé.

Hogy helybeli és vidéki megbízásoknak azonnal elget tehessek, a ravatalok felállítására, szobák díszítésére, szóval a temetkezésnél előforduló összes munkák elintézésére helybeli lakos SZOPOS DOMOKOS urat vettem fel, ki a gyászoló feleknek éjjel vagy nappal bármikor rendelkezésére áll.

Temetkezési intézetemnél főelvem a jutányos és pontos kiszolgálás.

Disztes gyászokcsit a temetésekhez ingyen szolgálók.

100 darab gyászjelenetű nyomtatva készen . . . 3 frt 50 kr.

1 „ szalag felirat, arany vagy fekete betűvel 1 „ 50 „

A nagyérdemű közönség nagybecsű bizalmát és pártfogását kérve mély tisztelettel

Merza Rezső, disztemetkezési intézete, Csikszereda.

[58] 5-12